

**Bruselj, 22. september 2025
(OR. en)**

13093/25

**ENV 871
CLIMA 356
FORETS 73
AGRI 437
DELECT 136**

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	19. september 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	C(2025) 6310 final
Zadeva:	DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../... z dne 19.9.2025 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitevijo znanstveno utemeljene metode za spremljanje raznoverstnosti opraševalcev in populacij opraševalcev

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2025) 6310 final.

Priloga: C(2025) 6310 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.9.2025
C(2025) 6310 final

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

z dne 19.9.2025

**o dopolnitvi Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo
znanstveno utemeljene metode za spremljanje raznovrstnosti oprasovalcev in populacij
oprasovalcev**

(Besedilo velja za EGP)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE DELEGIRANEGA AKTA

1.1 Splošno ozadje in cilji

Opraševalci so bistveni za našo dobrobit, prehransko varnost in preživetje narave. Rastlinam pomagajo pri razmnoževanju, saj prenašajo cvetni prah z moških do ženskih delov cvetov, s čimer omogočajo oploditev. Ta storitev opraševanja podpira približno štiri od petih vrst gojenih in samoniklih cvetočih rastlin v Evropi, podnevi in ponoči. V Evropi so opraševalci predvsem žuželke, kot so čebele, muhe, metulji in vešče.

V Evropski uniji se je število opraševalcev v zadnjih desetletjih drastično zmanjšalo, pri čemer se populacija približno ene tretjine vrst čebel, trepetavk in metuljev zmanjšuje, vsaka deseta vrsta čebel in metuljev ter vsaka tretja vrsta trepetavk pa je na robu izumrtja. Zaradi upada števila divjih opraševalcev so se pojavili zaskrbljujoči pozivi v družbi k odločnemu ukrepanju za odpravo vzrokov tega upada, kot je evropska državljanska pobuda „Rešimo čebele in kmete! Čebelam prijazno kmetijstvo za zdravo okolje“, v okviru katere je bilo zbranih več kot milijon izjav o podpori. Znanstveniki opozarjajo, da bi se brez opraševalcev zmanjšalo število mnogih rastlinskih vrst, ki bi sčasoma izginile skupaj z organizmi, ki so od njih odvisni. To bi imelo daljnosežne ekološke, družbene in gospodarske posledice.

Za reševanje tega izziva je Komisija leta 2018 začela izvajati pobudo EU za opraševalce, leta 2023 pa je predstavila Nov dogovor za opraševalce¹, da bi okrepila svoja prizadevanja. S sprejetjem uredbe o obnovi narave² leta 2024 so bile ambicije iz Novega dogovora za opraševalce vključene v pravno zavezujoč cilj.

V skladu z uredbo o obnovi narave morajo države članice izboljšati raznovrstnost opraševalcev in obrniti trend upada populacij opraševalcev najpozneje do leta 2030, nato pa doseči trend povečanja populacij opraševalcev, ki se od leta 2030 meri najmanj vsakih šest let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni.

V uredbi o obnovi narave je prav tako določeno, da morajo države članice spremljati številčnost in raznovrstnost opraševalcev z uporabo znanstveno utemeljene metode. Z uredbo se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za določitev take metode (v nadaljnjem besedilu: metoda spremljanja). Metoda spremljanja mora zagotoviti standardiziran pristop k zbiranju letnih podatkov o številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev v ekosistemih. Države članice morajo pri izvajanju metode zagotoviti, da se spremljanje izvaja na ustreznem številu območij, da se zagotovi reprezentativnost vseh njihovih ozemelj. Metoda spremljanja mora zagotoviti tudi standardiziran pristop k ocenjevanju trendov populacij opraševalcev in učinkovitosti ukrepov za obnovo iz nacionalnih načrtov za obnovo, ki se izvede na podlagi zbranih podatkov.

1.2 Pravni okvir

Ta delegirana uredba temelji na členu 10(2) uredbe o obnovi narave, v skladu s katerim se na Komisijo prenese pooblastilo za vzpostavitev in posodobitev znanstveno utemeljene metode za spremljanje raznovrstnosti opraševalcev in populacij opraševalcev. Ta metoda spremljanja bo podlaga za ocenjevanje napredka držav članic pri doseganju ciljev iz člena 10(1) uredbe o obnovi narave, ki so izboljšati raznovrstnost opraševalcev in obrniti trend upada populacij opraševalcev najpozneje do leta 2030, nato pa doseči trend povečanja populacij opraševalcev, ki se od leta 2030 meri najmanj vsakih šest let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni.

¹ [COM\(2023\) 35 final.](#)

² [Uredba \(EU\) 2024/1991.](#)

Delegirana uredba je v skladu z načelom sorazmernosti, saj ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje cilja vzpostavitve standardizirane, znanstveno utemeljene metode za spremljanje raznovrstnosti oprasovalcev in populacij oprasovalcev, kot je podrobneje predstavljeno v naslednjem oddelku.

1.3 Znanstvena načela in metode, na katerih temelji Delegirana uredba

1.3.1 Znanstvena in tehnična podlaga

Komisija od leta 2019 podpira razvoj trdne znanstvene podlage za stroškovno učinkovit program spremljanja oprasovalcev v EU prek projekta STING³. Projekt, ki ga je usklajevalo Skupno raziskovalno središče (JRC) Komisije, je združil visoko usposobljene strokovnjake, med drugim s področij biologije oprasovalcev, terenskih raziskav biotske raznovrstnosti in ekološke statistike, da bi razvili znanstvene in tehnične možnosti za program spremljanja oprasovalcev v EU. Te možnosti so bile pilotno izvedene in preskušene na terenu v okviru projekta SPRING⁴. Rezultati projekta STING so bili objavljeni v dveh tehničnih poročilih JRC – prvem poročilu STING iz leta 2021⁵ in drugem poročilu STING iz leta 2024⁶ –, ki zagotavljata najsodobnejšo podlago za metodo spremljanja, določeno v tej delegirani uredbi.

1.3.2 Splošni pristop

V Delegirani uredbi je določena metoda spremljanja, ki zagotavlja standardiziran pristop k zbiranju letnih podatkov o številčnosti in raznovrstnosti vrst oprasovalcev v ekosistemi za ocenjevanje trendov populacij oprasovalcev in učinkovitosti ukrepov za obnovo, ki jih sprejmejo države članice, kot se zahteva v členu 10(3) uredbe o obnovi narave.

Metoda vzpostavlja zanesljiv sistem kazalnikov za merjenje sprememb v populacijah oprasovalcev, ki ga sestavljata (i) skupni kazalnik oprasovalcev za ocenjevanje trendov številčnosti in raznovrstnosti pogostih vrst oprasovalcev v vsaki državi članici ter (ii) kazalnik bogastva vrst oprasovalcev za ocenjevanje trendov skupnega števila opaženih vrst oprasovalcev (pogostih in redkih) v državi članici.

Skupni kazalnik oprasovalcev je sestavljen iz uveljavljenih metrik za ocenjevanje številčnosti vrst (splošni indeks številčnosti) in raznovrstnosti vrst (Shannon-Wienerjev indeks raznovrstnosti). Ker redke vrste oprasovalcev na večini območij spremljanja ne bodo zabeležene, te metrike niso primerne za zajem redkih vrst oprasovalcev. Redke vrste bodo obravnavane skupaj s pogostimi vrstami oprasovalcev z določitvijo skupnega števila vrst oprasovalcev, zabeleženih letno v vsaki državi članici (kazalnik bogastva vrst).

Za zagotovitev ustrezne količine in kakovosti podatkov za izračun skupnega kazalnika za oprasovalce in kazalnika bogastva vrst oprasovalcev metoda spremljanja določa znanstveno utemeljen in stroškovno učinkovit pristop k zbiranju podatkov o številčnosti in raznovrstnosti

³ [Znanost in tehnologija za žuželke oprasovalke \(STING\)](#) in [Znanost in tehnologija za žuželke oprasovalke plus \(STING+\)](#).

⁴ [Krepitev obnove populacije oprasovalcev s kazalniki in spremljanjem](#).

⁵ Potts, S., Dauber, J., Hochkirch, A., Oteman, B., Roy, D., Ahnre, K., Biesmeijer, K., Breeze, T., Carvell, C., Ferreira, C., Fitzpatrick, Ú., Isaac, N., Kuussaari, M., Ljubomirov, T., Maes, J., Ngo, H., Pardo, A., Polce, C., Quaranta, M., Settele, J., Sorg, M., Stefanescu, C., in Vujic, A. (2020): *Proposal for an EU pollinator monitoring scheme* (Predlog za program spremljanja oprasovalcev v EU), [JRC122225](#).

⁶ Potts, S.G., Bartomeus, I., Biesmeijer, K., Breeze, T., Casino, A., Dauber, J., Dieker, P., Hochkirch, A., Høye, T., Isaac, N., Kleijn, D., Laikre, L., Mandelik, Y., Montagna, M., Montero Castaño, A., Öckinger, E., Oteman, B., Pardo Valle, A., Polce, C., Povellato, A., Quaranta, M., Roy, D., Schweiger, O., Settele, J., Ståhls-Mäkelä, G., Tamborra, M., Troost, G., Van Der Wal, R., Vujić, A. in Zhang, J. (2024): *Refined proposal for an EU pollinator monitoring scheme* (Izpopolnjen predlog za program spremljanja oprasovalcev v EU), [JRC138660](#).

vrst opraševalcev. Glavne značilnosti tega pristopa so izbira območij spremljanja s stratificiranim naključnim vzorčenjem, uporaba transektnih popisov in svetlobnih pasti za pogoste vrste ter ciljno usmerjeni terenski ogledi za redke vrste.

Pristop k zbiranju podatkov in pristop k ocenjevanju, na podlagi katerega se izračunajo kazalniki, tvorita skladen metodološki sveženj. Ta sveženj vzpostavlja ravnotežje med potrebno količino podatkov za oblikovanje trdnih in zanesljivih kazalnikov, najmanjšim številom območij spremljanja ter prizadevanji za zbiranje podatkov na posameznem območju. Izbor območij spremljanja na podlagi stratificiranega naključnega vzorčenja je osrednja značilnost te metodološke skladnosti.

1.3.3 Ciljne vrste

V Evropi cvetoče rastline oprašujejo številne taksonomske skupine žuželk, kot so čebele, trepetavke in druge vrste muh, metulji, vešče, ose, tripsi in hrošči. Čeprav bi morale spremljanje opraševalcev načeloma vključevati vse te skupine, trenutno razpoložljive zmogljivosti upravičujejo omejitev obsega spremljanja na čebele, trepetavke, metulje in vešče (razen metuljkov). Namen je omogočiti državam članicam, da učinkovito izvajajo metodo spremljanja in postopoma okrepijo zmogljivost za učinkovito spremljanje drugih skupin. Izbrane štiri skupine zajemajo širok nabor posebnih vlog, ki jih opraševalci opravljajo v kmetijskih in gozdnih ekosistemih ter drugih ekosistemih (vključno z urbani ekosistemi in neupravljanimi naravnimi ekosistemi, ki niso gozdovi) z dnevnim in nočnim opraševanjem.

V skladu z uredbo o obnovi narave je obseg spremljanja omejen na vrste divjih opraševalcev, zato je medonosna čebela (*Apis mellifera*) izključena iz področja uporabe Delegirane uredbe. Medonosno čebelo večinoma upravlja človek, njena prisotnost v naravi pa je omejena. Razlikovanje med upravljanimi in divjimi populacijami medonosnih čebel na terenu bi bilo težavno in preveč obremenjujoče.

Tujerodne vrste opraševalcev so vrste, ki so bile vnesene zunaj njihovega naravnega območja razširjenosti. Ne prispevajo k avtohtonim skupnostim opraševalcev, lahko pa celo predstavljajo grožnjo. Države članice lahko vključijo tujerodne vrste opraševalcev v obseg spremljanja, da bi izboljšale nadzor nad širjenjem teh vrst, vendar so tujerodne vrste opraševalcev izključene iz ocenjevanja trendov številčnosti in raznovrstnosti opraševalcev.

1.3.4 Identifikacija vrst

V uredbi o obnovi narave se zahteva zbiranje podatkov o številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev v različnih ekosistemih. Za to je treba identificirati vrste opazovanih in ujetih primerkov.

Delegirana uredba državam članicam omogoča prožnost glede metod za identificiranje vrst. Metode morajo biti znanstveno preverjene. Pri transektnih popisih se bo delež primerkov, identificiranih neposredno na terenu, povečal sorazmerno s povečanjem strokovne zmogljivosti.

1.3.5 Izbor območij spremljanja

Za stroškovno učinkovito spremljanje so potrebna minimalna prizadevanja za zbiranje ustreznih podatkov za ocenjevanje napredka pri doseganju ciljev iz člena 10(1) uredbe o obnovi narave. Metoda, določena v Delegirani uredbi, temelji na spremljanju opraševalcev na minimalnem številu območij, ki so reprezentativna za celotno ozemlje države članice. Da bi to zagotovili, je treba območja spremljanja izbrati naključno po celotnem ozemlju. V nasprotnem primeru bi bil postopek zbiranja podatkov pristranski, zaradi česar ocena na podlagi teh podatkov ne bi bila zanesljiva. Izbor območij z naključnim vzorčenjem je ključno načelo za pridobitev statistično zanesljive metode spremljanja.

Stratificirano vzorčenje območij spremljanja se izvaja tako, da se celoten nabor potencialnih območij vzorčenja na kopenskem ozemlju države članice razdeli na sloje (določene glede na glavne ekosistemske tipe in biogeografske regije), ki morajo biti ustrezno zastopani v postopku izbire območij.

Najmanjše število območij v vsaki državi članici je bilo izračunano z uporabo zanesljivega znanstvenega postopka, ki temelji na pregledu literature, analizi dejanskih podatkov spremljanja in podatkov, pridobljenih z računalniškim modelom, analizi statistične moči ter strokovni oceni. S pristopom modeliranja je bilo ocenjeno razmerje med številom območij, statistično močjo za zaznavanje določene ravni spremembe v številčnosti pogostih vrst opraševalcev ter zahtevo po zbiranju zadostnega števila opazovanj za izračun številčnosti za najmanj 30 % vrst.

Izračun je bil opravljen ločeno za vsako državo članico, saj uredba o obnovi narave določa pravno zavezujoč cilj za opraševalce na nacionalni ravni. Glavna dejavnika, na podlagi katerih je bilo določeno najmanjše število območij, sta bila bogastvo vrst in heterogenost pokrovnosti tal v državi članici – dva dejavnika, ki se med državami članicami znatno razlikujeta. Velikost države je imela omejen in posreden vpliv, in sicer kadar je vplivala na bogastvo vrst ali heterogenost pokrovnosti tal. Zato je ustrezno število območij potrebno tudi v manjših državah članicah. To je v skladu z načeli statistične znanosti: glavni dejavnik pri določanju velikosti vzorca (tj. najmanjšega števila območij) iz statistične populacije (tj. celotnega ozemlja države članice) je variabilnost populacije (tj. stopnja, do katere ustrezni parametri variirajo znotraj populacije) in ne velikost vzorca glede na populacijo.

V metodi je območje spremljanja opredeljeno kot kvadrat s stranico 2 km, katerega središče je na točki glavne mreže LUCAS⁷. To državam članicam omogoča zadostno prožnost za učinkovito umestitev transekta v dolžini 1 km ali svetlobne pasti znotraj območja spremljanja. Uveljavljena in široko uporabljena mreža LUCAS je bila izbrana za standardizacijo in olajšanje postopka stratificiranega naključnega vzorčenja v državah članicah. Za to mrežo so informacije o rabi in pokrovnosti tal zlahka dostopne.

Najmanjše razdalje med območji spremljanja so določene tako, da se zagotovi njihova razporeditev po celotnem ozemlju države članice.

Delegirana uredba vsebuje seznam neobveznih meril za izključitev, ki jih lahko države članice uporabijo za izključitev območij, ki bi bila preveč obremenjujoča ali ki bi jih bilo nemogoče spremljati (oddaljena ali nedostopna območja).

Delegirana uredba prav tako določa, da območij spremljanja ni dovoljeno spreminjati v času trajanja ocenjevalnega obdobja – to je bistveno, da se prepreči morebitna pristranskost. Določena so jasna pravila za nadomestitev izbranega območja spremljanja, če to pozneje postane nedostopno.

Ker je velik delež zemljišč v zasebni lasti, je pomembno, da države članice vzpostavijo sodelovanje z lastniki in upravljavci zemljišč, da bi olajšale izvajanje dejavnosti spremljanja na zasebnih zemljiščih.

1.3.6 Protokoli za zbiranje podatkov na terenu

Za dnevne opraševalce (tj. čebele, trepetavke, metulje in dnevne vešče) predstavljajo transektni popisi najbolj stroškovno učinkovito metodo za zbiranje terenskih podatkov za standardizirano analizo trendov. Da bi se izognili statistični pristranskosti, je ključna zahteva standardizacija protokola zbiranja podatkov glede prostora (lokacija in dolžina transektne linije ter opazovalni prostor okoli popisovalca) in časa (trajanje opazovanja s hojo po

⁷

[Statistično raziskovanje rabe in pokrovnosti tal.](#)

transektne liniji). Poleg tega je treba za zagotovitev ustrezne količine in kakovosti zbranih podatkov transektne popise izvajati ločeno za čebele, trepetavke in metulje v kombinaciji z dnevnimi veščami, saj se te skupine razlikujejo po videzu in vedenju, zaradi česar popisovalec težko ustrezno spremlja več kot eno skupino hkrati.

Za nočne večče predstavljajo svetlobne pasti najbolj stroškovno učinkovito metodo za zbiranje terenskih podatkov za standardizirano analizo trendov. Tako kot pri transektnih popisih je tudi v tem primeru potrebna standardizacija protokola zbiranja podatkov glede prostora (položaj svetlobne pasti) in časa (pogostost in časovni interval med aktivnimi obdobji svetlobne pasti). Da bi se izognili statistični pristranskosti, je pomembno standardizirati zasnovano svetlobne pasti, pri čemer je treba upoštevati potrebo po prilagoditvah svetlobnim razmeram na severnih zemljepisnih širinah.

Spremljanje redkih vrst opraševalcev se bo izvajalo s ciljno usmerjenimi terenskimi ogledi na znanih lokacijah. Omejeno bo na vrste, ki so ocenjene kot kritično ogrožene v skladu z rdečim seznamom EU in/ali nacionalnimi rdečimi seznammi ogroženih vrst.

1.4 Poenostavitev, zmanjšanje upravnega bremena in stroškovna učinkovitost

Metoda spremljanja, določena v Delegirani uredbi, je zasnovana tako, da zagotavlja znanstveno zanesljivo merjenje populacij in raznovrstnosti opraševalcev, hkrati pa zmanjšuje tako upravno breme kot stroške izvajanja za države članice.

Čeprav opraševalci obsegajo več deset tisoč vrst iz številnih taksonomskih skupin žuželk, metoda omejuje obseg spremljanja na štiri taksonomske skupine: čebele, trepetavke, metulje in večče (razen metuljkov). Zmogljivost za spremljanje teh skupin že obstaja ali pa jo je mogoče stroškovno učinkovito vzpostaviti v kratkem času. Da bi se dodatno zmanjšalo breme za države članice, so vključene le večje vrste večč, saj je njihovo identifikacijo mogoče olajšati s prepoznavanjem slik in umetno inteligenco.

Za omejitev bremena za države članice metoda vzpostavlja posebno ureditev za spremljanje redkih vrst opraševalcev. Spremljanje redkih vrst opraševalcev se izvaja s ciljno usmerjenimi terenskimi ogledi znanih lokacij, kar je z vidika virov učinkovitejše kot njihovo vključevanje v režim stratificiranega naključnega vzorčenja za izbor območij, ki se uporablja za pogoste vrste. Ta metodološka izbira omogoča zmanjšanje števila območij spremljanja za pogoste vrste. Poleg tega je za nadaljnje zmanjšanje bremena za države članice število redkih vrst, ki se spremljajo, omejeno: ciljno usmerjeno spremljanje je obvezno le za kritično ogrožene vrste, pri čemer lahko države članice to število omejijo na 15.

Delegirana uredba državam članicam zagotavlja širok manevrski prostor za prilagoditev metode njihovim potrebam in posebnim značilnostim:

- državam članicam omogoča, da določijo število območij spremljanja za pogoste vrste, hkrati pa določa najmanjše število območij spremljanja za vsako državo članico. To najmanjše število predstavlja spodnjo mejo vzorčenja, ki ga je treba izvesti za pridobitev statistično zanesljive količinske opredelitve trendov številčnosti in raznovrstnosti opraševalcev. Ta spodnja meja omogoča ustrezno zbiranje podatkov o številčnosti le za 30 % vrst,
- države članice lahko iz naključnega vzorca območij izključijo oddaljene ali nedostopne lokacije,
- države članice lahko uporabijo predhodno določena območja spremljanja, če so bila ta izbrana v skladu s pravili o izboru območij, določenimi v Delegirani uredbi,
- države članice imajo možnost, da določijo letno obdobje opazovanja in optimalne okoljske pogoje za terenske raziskave v tem obdobju,

- države članice imajo tudi možnost, da umestijo transektno linijo in svetlobne pasti znotraj območja spremljanja ter določijo optimalno zasnovo svetlobnih pasti.

Z navedenimi vidiki metode spremljanja se zmanjšujejo tehnične zahteve, upravno breme in logistika v državah članicah ter zagotavlja najbolj stroškovno učinkovit pristop za doseg cilja, določenega v uredbi o obnovi narave.

1.5 Podpora državam članicam pri izvajanju Delegirane uredbe

Komisija je izvedla znatne naložbe za pomoč državam članicam pri krepitvi zmogljivosti in pripravi na izvajanje metode spremljanja.

V okviru projekta SPRING je bila državam članicam zagotovljena prilagojena podpora pri krepitvi upravne in tehnične zmogljivosti za izvajanje metode spremljanja, medtem ko projekt STING+ vključuje tehnično službo za pomoč, ki nacionalnim organom pomaga pri uvajanju te metode.

Komisija trenutno podpira usposabljanje terenskih popisovalcev za spremljanje oprasevalcev in identifikacijo vrst oprasevalcev prek projektov EPIC⁸ (EPIC-bee (čebele), EPIC-fly (muhe) in EPIC-butterfly (metulji)).

Komisija prav tako podpira razvoj taksonomskih orodij, potrebnih za spremljanje oprasevalcev, s projektoma ORBIT⁹ in Taxo-Fly¹⁰, pa tudi s projektoma TETTRIs¹¹ in MAMBO¹² v okviru programa Obzorje Evropa.

1.6 Ocenjeni stroški izvajanja Delegirane uredbe

Letni stroški izvajanja metode spremljanja, določene v Delegirani uredbi, so bili za celotno Unijo ocenjeni na 11,9 milijona EUR (cene iz leta 2024). To pomeni zmanjšanje za od 33 % do 37 % v primerjavi s prvotno oceno stroškov v oceni učinka¹³, ki je bila podlaga za predlog Komisije za uredbo o obnovi narave.

Prvotna ocena stroškov, ki je temeljila na prvem poročilu STING, je ob upoštevanju inflacije (cene iz leta 2024) znašala med 17,7 in 18,9 milijona EUR.

Posodobljena ocena vključuje stroške naložb v materiale, uporabljene za spremljanje, stroške izvedbe terenskih raziskav (transektne popise, svetlobne pasti in ciljno usmerjeni terenski ogledi za redke vrste), identifikacijo primerkov oprasevalcev v laboratoriju in njihove hrambe, pošiljanja materiala za identifikacijo in hrambo, usposabljanja popisovalcev, režijske stroške ter stroške dela, ki niso del plače.

Razlika med prvotno in posodobljeno oceno stroškov izhaja iz racionalizirane in poenostavljene metodologije spremljanja. Posodobljena ocena stroškov je temeljila na metodi spremljanja, ki vključuje naslednje spremembe v primerjavi z metodo, ki je bila uporabljena za prvotno oceno stroškov:

- transektni popis je edina metoda za spremljanje pogostih vrst čebel, trepetavk, metuljev in dnevnih več (v primerjavi s kombinacijo transektnih popisov in lovilnih krožnikov, ki je bila upoštevana v prvotni oceni),
- zmanjšano je bilo najmanjše število območij za izvajanje popisov (1 820 v primerjavi s 1 988 v prvotni oceni),

⁸ [Evropski tečajji o oprasevalcih.](#)

⁹ <https://orbitproject.wordpress.com>

¹⁰ <https://www.helsinki.fi/en/projects/taxonomic-information-european-hoverfly-species>

¹¹ [Preoblikovanje evropske taksonomije z usposabljanjem, raziskavami in inovacijami.](#)

¹² [Sodobni pristopi k spremljanju biotske raznovrstnosti.](#)

¹³ SWD(2022) 167 final, del 5/12, str. 497.

- uvedena so bila merila, ki državam članicam omogočajo, da iz naključnega vzorca območij izključijo oddaljene ali nedostopne lokacije.

Metoda izračuna, uporabljena za posodobljeno oceno stroškov, je bila izboljšana z naslednjimi elementi:

- vključeni so bili dodatni stroški, ki niso bili upoštevani v prvotni oceni, na primer režijski stroški, stroški izbora območij, vnosa in potrjevanja podatkov ter hrambe zbranih vzorcev,
- predpostavljen je bil večji delež primerkov, ki jih je treba identificirati v laboratoriju (20–50 % za čebele in 10–20 % za trepetavke, odvisno od biogeografske regije), v primerjavi s prvotno oceno, zlasti v prvih treh letih spremljanja ter v sredozemskem območju zaradi večje raznovrstnosti,
- predpostavljeno je bilo, da bodo spremljanje v celoti izvajali plačani strokovnjaki. V nasprotju s prvotno oceno ni bila upoštevana vključitev občanske znanosti, ki bi lahko prispevala k zmanjšanju stroškov spremljanja.

Kljub vključitvi teh dodatnih stroškov je metoda spremljanja, določena v tej delegirani uredbi, znatno stroškovno učinkovitejša od prvotne metodologije, predstavljene v oceni učinka uredbe o obnovi narave. Razlogi za to izhajajo iz racionalizacije in poenostavitve metodologije, kot je podrobneje pojasnjeno v oddelku 1.4.

1.7 Sinergije z drugimi politikami

V Prilogi I k uredbi o strateških načrtih v okviru skupne kmetijske politike¹⁴ je določeno, da je treba trende opraševalcev ocenjevati z uporabo ustreznih ukrepov Unije za kazalnike opraševalcev. Kazalniki opraševalcev, določeni v tej delegirani uredbi, so ustrezni ukrepi za ta namen.

2. POSVETOVANJA PRED SPREJETJEM DELEGIRANEGA AKTA

2.1 Posvetovanja z državami članicami in deležniki

Posvetovanja z državami članicami in deležniki o osnutku delegirane uredbe so potekala prek delovne skupine za opraševalce v okviru platforme EU za biotsko raznovrstnost¹⁵ (sestanki z dne 20. novembra 2024, 16. decembra 2024, 19. februarja 2025 in 28. maja 2025) ter strokovne skupine za uredbo o obnovi narave (sestaneke z dne 1. julija 2025).

Komisija je na podlagi povratnih informacij, pridobljenih v okviru teh posvetovanj, v osnutek delegirane uredbe vključila več sprememb, katerih namen je olajšati izvajanje in zmanjšati breme za države članice, hkrati pa ohraniti znanstveno zanesljivost metode spremljanja. Spremembe so vključevale zlasti naslednje:

- znatno zmanjšan nabor vrst, ki jih je treba spremljati,
- prožnejša pravila za izbor območij, da se zagotovi stroškovno učinkovit postopek vzorčenja,
- uporabo že obstoječih območij spremljanja (če izpolnjujejo pravila za izbor območij),
- prožno opredelitev obdobja opazovanja,
- skrajšanje transektnega popisa na dolžino 1 km in trajanje 60 min,

¹⁴ [Uredba \(EU\) 2021/2115](#).

¹⁵ [Platforma EU za biotsko raznovrstnost \(E02210\)](#).

- zmanjšanje števila svetlobnih pasti na posameznem območju spremljanja (dve),
- prožno izvajanje protokolov zbiranja podatkov glede pogostosti spremljanja in optimalnih okoljskih pogojev za njihovo izvedbo,
- prožnost pri določanju transektne linije,
- prožnost pri postavitvi in zasnovi svetlobnih pasti,
- poenostavljen pristop k spremljanju redkih vrst: zmanjšan obseg dela za ugotavljanje prisotnosti redkih vrst, bolj omejeno število vrst, ki jih je treba spremljati, ter prožnost, da se prednostno spremljajo vrste na podlagi rdečega seznama EU ali nacionalnega rdečega seznama,
- združeno oceno trendov populacij vseh skupin opraševalcev,
- poenostavljen kazalnik za redke vrste.

Poleg tega so bile v osnutek delegirane uredbe vključene dodatne spremembe za večjo jasnost pravnega besedila.

2.2 Povratne informacije javnosti

Osnutek delegirane uredbe je bil objavljen za povratne informacije javnosti na portalu Povejte svoje mnenje od 19. junija 2025 do 17. julija 2025¹⁶. Skupno je bilo prejetih 4 044 povratnih informacij deležnikov, med njimi državljanov EU (3 868), državljanov tretjih držav (85), nevladnih organizacij (23), akademskih/raziskovalnih ustanov (17), okoljskih organizacij (12), družb/podjetij (10), poslovnih združenj (7), javnih organov (4), potrošniških organizacij (1) in drugih deležnikov (17).

Velika večina (več kot 90 %) državljanov EU, državljanov tretjih držav, nevladnih organizacij, akademskih/raziskovalnih ustanov in okoljskih organizacij je podprla osnutek delegirane uredbe ter pozvala Komisijo, naj ohrani raven ambicij in ključne elemente predlagane metode spremljanja oziroma jih dodatno okrepi. Skoraj vsi sodelujoči iz teh skupin deležnikov so poudarili nujnost obnove populacij opraševalcev, pri čemer je večina izpostavila pomen zanesljive metode spremljanja. Približno četrtina sodelujočih je izrazila željo po ambicioznejši metodi spremljanja, ki bi vključevala večje število območij spremljanja, širši taksonomski obseg spremljanja ali dodatne oziroma intenzivnejše metode zbiranja podatkov. Nekateri deležniki, zlasti akademske/raziskovalne ustanove, so poudarili potrebo po krepitvi zmogljivosti in stalnih naložbah v usposabljanje.

Akademske/raziskovalne ustanove so bodisi podprle predlagano metodo spremljanja (35 %) bodisi podale predloge za njeno okrepitev (41 %). Nekateri predlogi so vključevali metode, ki so še vedno v fazi razvoja. Izražena so bila različna mnenja o uporabi metod spremljanja na podlagi DNK za množično spremljanje opraševalcev. Nekatere akademske/raziskovalne ustanove (12 %) so menile, da bi lahko pristop iz osnutka delegirane uredbe povzročil višje stroške izvajanja, kot je bilo ocenjeno.

Družbe/podjetja in poslovna združenja so bodisi v celoti podprli predlagano metodo spremljanja (50 %) bodisi zagovarjali enostavnejši in prožnejši program (25 %) ali pa so zahtevali ambicioznejši program spremljanja (19 %). Združenja kmetov in lastnikov gozdov so poudarila potrebo po upoštevanju dostopa do zasebnih zemljišč, izogibanju motnjam

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14689-Pravila-o-obnovi-narave-znanstveno-utemeljena-metoda-za-spremljanje-raznovrstnosti-oprasevalcev-in-njihovih-populacij_sl

njihovih gospodarskih dejavnosti oziroma stroškov za lastnike zemljišč ter potrebo po preprečevanju negativnih posledic zaradi objave lokacij spremljanja.

Javni organi so podprli predlog, pri čemer so opozorili na težave pri spremljanju nočnih vešč v mestnih območjih (50 %) ter predlagali zadostno prožnost pri izbiri območij (25 %).

Na splošno so povratne informacije javnosti pokazale visoko raven podpore metodi spremljanja, določeni v osnutku delegirane uredbe, v različnih skupinah deležnikov. Prejete povratne informacije so pokazale, da metoda spremljanja zagotavlja dobro ravnotežje med znanstveno zanesljivostjo metode spremljanja in njeno praktično izvedbo na terenu.

3. PRAVNI ELEMENTI DELEGIRANEGA AKTA

Ta delegirana uredba temelji na pooblastilu iz člena 10(2) uredbe o obnovi narave.

Člen 1 določa opredelitve pojmov.

Člen 2 določa pravila o vrstah oprasovalcev, ki jih je treba spremljati.

Člen 3 določa pravila o območjih spremljanja.

Člen 4 določa pravila o obdobju opazovanja.

Člen 5 določa protokol zbiranja podatkov za čebele, trepetavke, metulje in dnevne vešče.

Člen 6 določa protokol zbiranja podatkov za nočne vešče.

Člen 7 določa protokol zbiranja podatkov za redke vrste oprasovalcev.

Člen 8 določa pravila o identifikaciji vrst.

Člen 9 določa pravila o ocenjevanju trendov populacij oprasovalcev.

Člen 10 določa pravila o ocenjevanju učinkovitosti ukrepov za obnovo.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

z dne 19.9.2025

o dopolnitvi Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo znanstveno utemeljene metode za spremljanje raznovrstnosti opraševalcev in populacij opraševalcev

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2024 o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869¹⁷, zlasti člena 10(2) Uredbe (EU) 2024/1991,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu z Uredbo (EU) 2024/1991 morajo države članice izboljšati raznovrstnost opraševalcev in obrniti trend upada populacij opraševalcev najpozneje do leta 2030, nato pa doseči trend povečanja populacij opraševalcev, ki se od leta 2030 meri najmanj vsakih šest let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni.
- (2) Komisija mora vzpostaviti znanstveno utemeljeno metodo za spremljanje raznovrstnosti opraševalcev in populacij opraševalcev (v nadaljnjem besedilu: metoda spremljanja), ki zagotavlja standardiziran pristop k zbiranju letnih podatkov o številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev v ekosistemih, ter za ocenjevanje trendov populacij opraševalcev in učinkovitosti ukrepov za obnovo.
- (3) V skladu z Uredbo (EU) 2024/1991 morajo države članice letno spremljati številčnost in raznovrstnost vrst opraševalcev z uporabo metode spremljanja ter o rezultatih spremljanja poročati Komisiji.
- (4) Za zagotovitev zbiranja visokokakovostnih podatkov in s tem znanstveno utemeljene ocene napredka pri doseganju cilja obnove populacij opraševalcev mora metoda spremljanja temeljiti na uveljavljenih znanstvenih načelih in metodah. Čeprav je metoda spremljanja standardizirana v vseh državah članicah, mora omogočati zadostno prožnost, da se upoštevajo lokalne okoljske razmere.
- (5) Metoda spremljanja bi morala biti usmerjena v taksonomske skupine opraševalcev, za katere obstaja zadostna tehnična zmogljivost za spremljanje ali za katere je mogoče tako zmogljivost stroškovno učinkovito vzpostaviti v kratkem času. Obseg bi bilo treba proučiti in razširiti na dodatne taksonomske skupine opraševalcev, ko se bo tehnična zmogljivost v prihodnosti povečala.
- (6) Za zagotovitev stroškovne učinkovitosti metode spremljanja je treba uporabiti različne pristope za spremljanje pogostih vrst opraševalcev in redkih vrst opraševalcev. Pogoste vrste bi bilo treba spremljati na območjih, izbranih z uporabo pristopa stratificiranega naključnega vzorčenja. Redke vrste opraševalcev bi bilo treba

¹⁷ UL L 2024/1991, 29.7.2024, str. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>.

spremljati s ciljno usmerjenimi terenskimi ogledi, saj trendov populacij za te vrste ni mogoče določiti s stratificiranim naključnim vzorčenjem na omejenem številu območij spremljanja.

- (7) Ob upoštevanju omejene zmogljivosti za spremljanje redkih vrst opraševalcev s ciljno usmerjenimi terenskimi ogledi bi se bilo treba pri prizadevanjih osredotočiti na najbolj ogrožene vrste na ravni Unije ali nacionalni ravni, državam članicam pa bi bilo treba omogočiti, da spremljanje omejijo na 15 redkih vrst opraševalcev. Število redkih vrst opraševalcev, ki jih je treba spremljati, bi bilo treba proučiti in povečati, ko se bo zmogljivost za ciljno usmerjeno spremljanje v prihodnosti povečala.
- (8) V skladu z Uredbo (EU) 2024/1991 morajo države članice zagotoviti, da podatki spremljanja prihajajo z ustreznega števila območij spremljanja, da se zagotovi reprezentativnost vseh njihovih ozemelj. Zato in zaradi zanesljive določitve trenda številčnosti in raznovrstnosti opraševalcev je treba določiti najmanjše število območij spremljanja, na katerih se zbirajo podatki v vsaki državi članici. Ko bo določeno to najmanjše število, bodo države članice lahko spremljale večje število območij spremljanja in tako bolje zaznale spremembe v številčnosti in raznovrstnosti opraševalcev.
- (9) Dejavnost opraševalcev je odvisna od različnih okoljskih pogojev, ki se razlikujejo glede na lokalne okoliščine, zato bi morale biti spremljanje omejeno na obdobja, v katerih so opraševalci dejavni v odrasli fazi življenjskega cikla. Primerne okoljske pogoje za spremljanje bi bilo treba opredeliti na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, kot je ustrezno.
- (10) Raznovrstnost pogostih vrst opraševalcev bi bilo treba opisati z uporabo Shannon-Wienerjevega indeksa raznovrstnosti¹⁸, ki je splošno sprejeta metrika za količinsko opredelitev biotske raznovrstnosti. Številčnost pogostih vrst opraševalcev bi bilo treba količinsko opredeliti z združevanjem številčnosti posameznih vrst opraševalcev, za katere so na voljo zadostni podatki spremljanja.
- (11) Primerno je, da se številčnost in raznovrstnost vseh pogostih vrst, ki se spremljajo, združita v en skupni kazalnik opraševalcev, ki zagotavlja eno vrednost na državo članico na leto.
- (12) Tujerodne vrste, kot so opredeljene v Uredbi (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹, se ne bi smele upoštevati pri ocenjevanju številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev, saj prisotnosti teh vrst ni mogoče šteti za prispevek k domorodnim skupnostim opraševalcev; verjetneje je, da predstavljajo grožnjo biotski raznovrstnosti.
- (13) Ker Shannon-Wienerjev indeks raznovrstnosti ni primerna metrika za raznovrstnost redkih vrst, je za prikaz skupne raznovrstnosti vrst opraševalcev, tako pogostih kot redkih, primerno vključiti redke vrste opraševalcev v oceno raznovrstnosti opraševalcev s pomočjo kazalnika bogastva vrst opraševalcev, tj. kazalnika, ki združuje število zabeleženih redkih in pogostih vrst opraševalcev v državi članici. Pri

¹⁸ Allaby, M. (2020), *A Dictionary of Zoology* (Slovar zoologije) (5. izdaja). Oxford University Press, Oxford.

doi: [10.1093/acref/9780198845089.001.0001](https://doi.org/10.1093/acref/9780198845089.001.0001).

¹⁹ Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L 317, 4.11.2014, str. 35, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>).

spremljanju redkih vrst bi bilo treba izključiti vešče, saj bremena spremljanja ni mogoče oceniti zaradi trenutnega pomanjkanja ocen z rdečega seznama za vešče.

- (14) Za oceno učinkovitosti ukrepov za obnovo, izvedenih v državi članici, bi bilo treba trende številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev ocenjevati ločeno v kmetijskih ekosistemih, gozdnih ekosistemih in drugih ekosistemih, saj se ukrepi za obnovo v posameznih ekosistemskih tipih bistveno razlikujejo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „čebele“ pomeni vrste *Anthophila* (naddružina *Apoidea*), razen medonosne čebele (*Apis mellifera*);
- (2) „trepetavke“ pomeni vrste *Syrphidae*;
- (3) „metulji“ pomeni vrste *Papilionoidea*;
- (4) „vešče“ pomeni vrste iz naslednjih družin Heterocera: Brachodidae, Castniidae, Cimeliidae, Drepanidae, Erebidae (vključno z Lymantriinae), Euteliidae, Geometridae, Heterogynidae, Limacodidae, Noctuidae, Nolidae, Notodontidae, Sesiidae, Sphingidae, Uraniidae in Zygaenidae, če imajo razpon kril najmanj 20 mm, ocenjen na podlagi literature;
- (5) „dnevne vešče“ pomeni vrste vešč, ki so v odrasli fazi življenjskega cikla dejavne podnevi;
- (6) „nočne vešče“ pomeni vrste vešč, ki so v odrasli fazi življenjskega cikla dejavne ponoči;
- (7) „glavna mreža LUCAS“ pomeni različico Grid_ETRS89-LAEA_1km (mreža znotraj okvira INSPIRE, ki temelji na Lambertovi azimutni ekvivalentni projekciji in je razdeljena na celice s stranicami, dolgimi 1 km), ki temelji na referenčnem koordinatnem sistemu Lambertove azimutne ekvivalentne projekcije (ETRS89-LAEA) s fiksnim projekcijskim centrom na 52°S, 10°V²⁰;
- (8) „stratificirano naključno vzorčenje območij spremljanja“ pomeni standardizirano statistično vzorčenje, pri katerem obstaja pri območjih spremljanja enaka verjetnost, da bodo izbrana iz populacije, ki je razdeljena na podpopulacije (sloje);
- (9) „biogeografske regije“ pomeni biogeografske regije iz člena 1, točka (c)(iii), Direktive 92/43/EGS²¹;
- (10) „drugi ekosistemi“ pomeni ekosisteme, ki niso kmetijski ekosistemi in gozdni ekosistemi ter so združeni v en sloj;

²⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas/database/primary-data>

²¹ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/2013-07-01>).

- (11) „transektni popis“ pomeni metodo zbiranja podatkov, pri kateri popisovalec hodi po vnaprej določeni poti (transektu), da bi zbral terenske podatke o vrstah opraševalcev;
- (12) „obdobje opazovanja“ pomeni obdobje v letu, ki ustreza obdobju letenja velike večine vrst opraševalcev;
- (13) „svetlobna past“ pomeni napravo, ki ponoči privablja vrste opraševalcev s svetlobo in jih ujame v posodo;
- (14) „ocenjevalno obdobje“ pomeni časovno obdobje, v katerem se ocenjuje napredek pri doseganju cilja iz člena 10(1) Uredbe (EU) 2024/1991;
- (15) „tujerodna vrsta“ pomeni tujerodno vrsto, kot je opredeljena v členu 3(1) Uredbe (EU) št. 1143/2014.

Člen 2

Ciljne vrste

Države članice zbirajo podatke o številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev v naslednjih taksonomskih skupinah:

- (a) čebele;
- (b) trepetavke;
- (c) metulji;
- (d) vešče.

Člen 3

Območja spremljanja

- 1. Območje zbiranja podatkov (v nadaljnjem besedilu: območje spremljanja) je kvadrat s stranico 2 km, katerega središče je na točki glavne mreže LUCAS.
- 2. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko države članice uporabijo vnaprej določena območja spremljanja, če so bila ta območja izbrana v skladu z zahtevami iz odstavkov 4, 5 in 6.
- 3. Države članice zbirajo podatke o številčnosti in raznovrstnosti vrst opraševalcev na najmanjšem številu območij spremljanja, določenem v Prilogi I.
- 4. Države članice izberejo območja spremljanja z uporabo stratificiranega naključnega vzorčenja. Stratifikacija se izvede po biogeografskih regijah in po naslednjih ekosistemskih tipih:
 - (a) kmetijski ekosistemi;
 - (b) gozdni ekosistemi;
 - (c) drugi ekosistemi.

Poleg stratifikacije iz prvega pododstavka lahko države članice uporabijo stratifikacijo po regijah NUTS, razredih nadmorske višine, varstvenem statusu ali natančnejših kategorijah rabe ali pokrovnosti tal.

Število območij v posameznem sloju je sorazmerno z geografskim deležem tega sloja na kopenskem ozemlju zadevne države članice.

5. Postopek stratificiranega naključnega vzorčenja območij zagotavlja reprezentativnost na celotnem nacionalnem ozemlju.

Razdalje med območji spremljanja so najmanj:

- (a) 10 km za države članice s kopenskim ozemljem s površino, večjo od 75 000 km²;
- (b) 5 km za države članice s kopenskim ozemljem s površino med 20 000 km² in 75 000 km²;
- (c) 1 km za države članice s kopenskim ozemljem s površino med 1 000 km² in 20 000 km².

Za države članice s kopenskim ozemljem s površino, manjšo od 1 000 km², najmanjša razdalja med območji spremljanja ni določena.

6. Pri uporabi stratificiranega naključnega vzorčenja območij spremljanja lahko države članice izključijo območje spremljanja, če izpolnjuje vsaj eno od naslednjih meril za izključitev:

- (a) več kot 30 % območja spremljanja je brez kopenske vegetacije;
- (b) območje spremljanja je delno ali v celoti na območju urbanih središč, urbanih grozdov ali primestnih območij;
- (c) najmanj 30 % območja spremljanja je nedostopnega zaradi prisotnosti javne infrastrukture ali ker je območje spremljanja na javnem območju z omejenim dostopom, kot je vojaško območje, obmejno območje ali lovišče;
- (d) najmanj 30 % območja spremljanja je nedostopnega, ker je območje spremljanja na zasebnem območju, ki je obmejno območje ali lovišče;
- (e) območje spremljanja leži na zemljepisni širini nad 65° S
- (f) zbiranje podatkov na območju spremljanja je ovirano iz vsaj enega od naslednjih razlogov:
 - (i) območje spremljanja je oddaljeno od najbližje ceste, dostopne z motornimi vozili (več kot 2 km), ali pa je od ceste ločeno z znatnimi fizičnimi ali naravnimi ovirami, ki otežujejo reden dostop;
 - (ii) območje spremljanja je na otoku s površino, manjšo od 50 km², ali pa je dostopno le s potovanjem z ladjo, ki traja več kot dve uri, iz pristanišča z redno trajektno povezavo;
 - (iii) najmanj 30 % območja spremljanja ima naklon več kot 20 stopinj;
- (g) območja spremljanja ni mogoče uvrstiti v nobenega od slojev iz odstavka 4.

7. Države članice pripravijo seznam območij spremljanja, izbranih v skladu z odstavki 4, 5 in 6, na svojem ozemlju (v nadaljnjem besedilu: seznam območij spremljanja).

Seznam območij spremljanja se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminja.

8. Z odstopanjem od drugega pododstavka odstavka 7 se lahko območje s seznama območij spremljanja kadar koli nadomesti, če se ugotovi, da izpolnjuje vsaj eno od meril za izključitev iz odstavka 6. Območja spremljanja, ki so izključena s seznama, se nadomestijo z uporabo stratificiranega naključnega vzorčenja iz odstavkov 4, 5 in 6.

9. Države članice nemudoma obvestijo Komisijo in Evropsko agencijo za okolje o seznamu območij spremljanja ter o vsaki njegovi spremembi. Evropska agencija za okolje seznam javno objavi.

Člen 4

Obdobje opazovanja

Države članice za vsako območje določijo obdobje opazovanja, v katerem se vsako leto zbirajo podatki v skladu s členoma 5 in 6. Obdobje opazovanja se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminja.

Člen 5

Protokol zbiranja podatkov za čebele, trepetavke, metulje in dnevne vešče

1. V obdobju opazovanja, določenem v skladu s členom 4, države članice na posameznem območju spremljanja zbirajo podatke o čebelah, trepetavkah, metuljih in dnevnih veščah z izvajanjem transektnih popisov.
2. Transektni popisi se izvajajo ločeno za:
 - (a) čebele;
 - (b) trepetavke;
 - (c) metulje in dnevne vešče.
3. Transektni popisi se na istem območju spremljanja izvajajo enkrat mesečno v obdobju opazovanja, pri čemer je najmanjši časovni interval tri tedne.
4. Z odstopanjem od odstavka 3 se lahko transektni popisi izvajajo redkeje kot enkrat mesečno, kadar okoljski pogoji iz odstavka 7 v daljšem časovnem obdobju niso izpolnjeni, kar preprečuje njihovo izvedbo enkrat mesečno.
5. Z odstopanjem od odstavka 3 lahko države članice pogosteje izvajajo transektne popise na območjih spremljanja, na katerih je obdobje opazovanja krajše od šestih mesecev. V tem primeru je najkrajši časovni interval krajši od treh tednov.
6. Pri vsakem transektnem popisu se zabeležijo naslednji okoljski parametri:
 - (a) temperatura (v °C);
 - (b) oblačnost (v oktah);
 - (c) hitrost vetra (v m/s);
 - (d) megla (prisotnost/odsotnost);
 - (e) padavine (prisotnost/odsotnost);
 - (f) čas začetka (uu:mm);
 - (g) kateri koli drugi ustrezni parametri, ki lahko vplivajo na zbiranje podatkov.
7. Transektni popisi se izvajajo v okoljskih pogojih, v katerih so vrste iz odstavka 1 dejavne v odrasli fazi življenjskega cikla. V ta namen države članice določijo pogoje za izvajanje transektnih popisov glede na okoljske parametre iz odstavka 6, točke (a) do (f). Ti pogoji se lahko prilagodijo lokalnim okoliščinam in se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminjajo.

8. Dolžina posameznega transektnega popisa znaša 1 km.
9. Na vsakem območju spremljanja se za čebele, trepetavke, metulje in dnevne vešče uporablja ista transektna linija. Transektna linija je v celoti umeščena znotraj meja območja spremljanja. Transektna linija je lahko neprekinjena ali razdeljena na dele. Pred začetkom zbiranja podatkov se georeferencira in kartira. Vsak del transektne linije se uvrsti v enega od ekosistemskih tipov iz člena 3(4), prvi pododstavek. Transektna linija na posameznem območju spremljanja se ne spreminja, razen če postane delno ali v celoti nedostopna zaradi višje sile.
10. Transektna linija se prehodi v smeri naprej s stalno hitrostjo, pri čemer skupni dejanski čas opazovanja znaša 60 min. Čas opazovanja ne vključuje časa, potrebnega za ulov primerkov, ravnanje z njimi, njihovo identifikacijo ali beleženje.
11. Podatki se zbirajo znotraj naslednjega tridimenzionalno določenega opazovalnega prostora okrog osebe, ki izvaja transektni popis (v nadaljnjem besedilu: popisovalec):
 - (a) za čebele in trepetavke: 1,5 m na vsako stran od popisovalca, 1,5 m pred popisovalcem in 1,5 m nad popisovalcem;
 - (b) za metulje in dnevne vešče: 2,5 m na vsako stran od popisovalca, 5 m pred popisovalcem in 5 m nad popisovalcem.
12. Vsak zabeležen primerek se uvrsti v enega od ekosistemskih tipov iz člena 3(4), prvi pododstavek.

Člen 6

Protokol zbiranja podatkov za nočne vešče

1. V obdobju opazovanja, določenem v skladu s členom 4, države članice na posameznem območju spremljanja zbirajo podatke o nočnih veščah z uporabo svetlobnih pasti.
2. Svetlobne pasti so aktivne eno noč na mesec v obdobju opazovanja, pri čemer je najkrajši časovni interval med obdobji aktivnosti svetlobne pasti na istem območju spremljanja tri tedne.
3. Z odstopanjem od odstavka 2 se lahko svetlobne pasti namestijo redkeje kot enkrat mesečno, kadar okoljski pogoji iz odstavka 6 v daljšem časovnem obdobju niso izpolnjeni, kar preprečuje njihovo namestitev enkrat mesečno.
4. Z odstopanjem od odstavka 2 se lahko svetlobne pasti namestijo pogosteje kot enkrat mesečno na območjih spremljanja, na katerih je obdobje opazovanja krajše od šestih mesecev. V tem primeru je najkrajši časovni interval krajši od treh tednov.
5. V obdobju aktivnosti posamezne svetlobne pasti se zabeležijo naslednji okoljski parametri:
 - (a) temperatura (v °C);
 - (b) oblačnost (v oktah);
 - (c) hitrost vetra (v m/s);
 - (d) megla (prisotnost/odsotnost);
 - (e) padavine (prisotnost/odsotnost);
 - (f) glavne lunine faze (mlaj, prvi krajec, ščip, zadnji krajec);

- (g) kateri koli drugi ustrezni parametri, ki lahko vplivajo na zbiranje podatkov.
6. Svetlobne pasti se namestijo v okoljskih pogojih, v katerih so vrste iz odstavka 1 dejavne v odrasli fazi življenjskega cikla. V ta namen države članice določijo pogoje, pod katerimi se namestijo svetlobne pasti, glede na okoljske parametre iz odstavka 5, točke (a) do (f). Ti pogoji se lahko prilagodijo okoliščinam na posameznem območju in se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminjajo.
 7. Na vsakem območju spremljanja se namestita dve svetlobni pasti, razdalja med njima pa znaša najmanj 50 m. Svetlobne pasti se namestijo najmanj 10 m od vodnih teles in najmanj 50 m od umetnih svetlobnih virov. Namestijo se tako, da je vrh svetlobnega vira na razdalji med 30 cm in 1 m nad tlemi. Okoli posamezne pasti je v polmeru 1 m prostor brez ovir, ki bi lahko zakrivale svetlobo pasti.
 8. Položaj svetlobnih pasti se za posamezno območje spremljanja georeferencira in kartira pred začetkom zbiranja podatkov. Posamezna svetlobna past se uvrsti v enega od ekosistemskih tipov iz člena 3(4), prvi pododstavek. Lokacije posameznih svetlobnih pasti se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminjajo, razen če postanejo nedostopne zaradi višje sile.
 9. Države članice na vseh območjih spremljanja uporabljajo enako vrsto svetlobne pasti in enako vrsto svetlobnega vira. Vrste svetlobne pasti in vrste svetlobnega vira se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminjajo.

Z odstopanjem od prvega pododstavka se lahko na zemljepisnih širinah nad 60° S uporabita druga vrsta svetlobne pasti in druga vrsta svetlobnega vira.

Svetlobni vir posamezne svetlobne pasti ima visoko emisijo v ultravijoličnem in modrem območju svetlobnega spektra (350–550 nm). Svetlobni viri se ustrezno vzdržujejo, tako da sčasoma ne pride do bistvenih sprememb v svetilnosti ali spektralni sestavi.

Člen 7

Protokol zbiranja podatkov za redke vrste opraševalcev

1. Države članice izvajajo ciljno usmerjeno spremljanje vseh vrst čebel, trepetavk in metuljev, ki so ocenjene kot kritično ogrožene. V ta namen lahko države članice uporabijo evropski rdeči seznam ogroženih vrst²², nacionalni rdeči seznam vrst ali oboje.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko države članice omejijo število vrst, ki jih je treba spremljati, na 15, če je število vrst, določenih v skladu z odstavkom 1, večje od 15.
3. Države članice pripravijo seznam vrst, ki jih je treba spremljati, v skladu z odstavkoma 1 in 2 ter ga priglasijo Komisiji. Ta seznam se v času trajanja ocenjevalnega obdobja ne spreminja.
4. Vrste s seznama iz odstavka 3 se spremljajo s ciljno usmerjenimi terenskimi ogledi najmanj enkrat letno na znanih lokacijah pojavljanja vrst, pri čemer se ugotavlja njihova prisotnost ali odsotnost. Države članice lahko prenehajo s spremljanjem vrste v posameznem letu, ko je bila njena prisotnost ugotovljena na vsaj eni lokaciji.
5. Vsi zapisi o vrstah iz odstavka 3 se georeferencirajo.

²²

https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/european-red-list-threatened-species_en

Člen 8

Identifikacija vrst

Države članice identificirajo opazovane ali ulovljene primerke ciljnih vrst na ravni vrste z uporabo strokovne diagnostike, metod na podlagi DNK, umetne inteligence ali drugih znanstveno dokazanih metod.

Člen 9

Ocenjevanje trendov populacij oprasovalcev

1. Trendi številčnosti in raznovrstnosti oprasovalcev se ocenijo na podlagi podatkov, ki jih države članice zberejo v skladu s to uredbo.
2. Za izvedbo ocene iz odstavka 1 se za vsako državo članico izračuna skupni kazalnik oprasovalcev z uporabo metode iz Priloge II ter kazalnik bogastva vrst oprasovalcev z uporabo metode iz Priloge III.
3. Tujerodne vrste so izključene iz obsega ocenjevanja.
4. Prvo ocenjevalno obdobje se začne [Urad za publikacije: vstaviti datum = 12 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe] in se konča leta 2030. Vsako naslednje ocenjevalno obdobje traja šest let.

Člen 10

Ocenjevanje učinkovitosti ukrepov za obnovo

Za namen ocenjevanja učinkovitosti ukrepov za obnovo v skladu s členom 10(3) Uredbe (EU) 2024/1991 se skupni kazalnik oprasovalcev izračuna ločeno za vsak ekosistemski tip iz člena 3(4), prvi pododstavek.

Člen 11

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 19.9.2025

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN